

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-1177/16-J

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení	Výchovný ústav, dětský domov se školou, střední škola, základní škola a školní jídelna, Počátky, Horní 617
Sídlo	Horní 617, 394 64 Počátky
E-mail právnické osoby	vudds.pocatky@seznam.cz
IČ	70845280
Identifikátor	600028216
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jiřina Nesládková
Zřizovatel	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Místo inspekční činnosti	Horní 617, 394 64 Počátky
Termín inspekční činnosti	21. – 23. 11. 2016

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle § 174 odst. 2 písm. a) až c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace (dále „zařízení“) vykonává činnost výchovného ústavu (dále „VÚ“), dětského domova se školou (dále „DDŠ“), střední školy (dále „SŠ“), základní školy (dále „ZŠ“) a školní jídelny.

Školské zařízení přijímá dívky se závažnými poruchami chování s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou a zabezpečuje jejich potřeby hlavně v oblastech výchovné, vzdělávací a sociální.

K datu inspekční činnosti byl evidenční stav dětí v zařízení celkem 41, z toho osm dívek v DDŠ. Fyzicky v zařízení bylo 18 dětí, z toho šest dětí v DDŠ. Šest dětí z VÚ mělo přerušovaný pobyt v zařízení, dvě byly v nemocnici a 15 dětí bylo na útěku, z toho dvě z DDŠ. Výchovně vzdělávací činnost probíhala ve VÚ v pěti výchovných skupinách, v DDŠ v jedné rodinné skupině.

V době inspekční činnosti bylo v jedné třídě ZŠ zapsáno osm žákyň. SŠ poskytuje žákyním tříleté střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání Kuchař-číšník. V době inspekční činnosti zde bylo zapsáno 28 žákyň. Počty se v průběhu školního roku mění v závislosti na umístování dívek do školského zařízení. Většina dívek přichází do VÚ z jiných DDŠ.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Zařízení má střednědobou koncepci, která je součástí ŠVP. Nemá však dostatečně srozumitelné cíle, přesně určené priority a konkrétní kroky, které vedení plánuje pro dosažení určených cílů. Kontrolní a hospitační činnost v zařízení i ve škole vykonává ředitelka, její zástupce pro školu a vedoucí vychovatelka. Souhrnné poznatky z této činnosti jsou diskutovány na jednáních pedagogické rady. Vnitřní informační systém organizace je účelný a vytváří dobré podmínky pro spolupráci pedagogů.

Pedagogické činnosti v zařízení zabezpečuje 25 pedagogů. Výuku zajišťuje celkem pět učitelů, z toho ředitelka zařízení a zástupce ředitelky. Výchovnou činnost zajišťuje 10 vychovatelů a 10 asistentů pedagoga, z toho šest asistentů vykonává noční činnost. V zařízení pracuje psycholog na celý úvazek. Tři vychovatelé a jeden učitel si odbornou kvalifikaci doplňují studiem. Všichni pedagogičtí pracovníci splňují předpoklad psychické způsobilosti, všichni zaměstnanci bezúhonnost. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je naplánováno, ale učitelé se aktivně nevzdělávají. Odborné znalosti a dovednosti si tak učitelé rozšiřují pouze sporadicky.

Areál školského zařízení tvoří dvě budovy, kdy v jedné je umístěn ubytovací zařízení a školní jídelna, v druhé je škola, tělocvična a kanceláře vedení a administrativy. Ubytovací zařízení má dobré materiální podmínky. Jednotlivé rodinné a výchovné skupiny mají k dispozici obývací pokoj, ložnice, kuchyňský kout, sklad a hygienické zařízení. Vždy dvě skupiny mají společnou malou kuchyňku. Společné prostory i pokoje dětí mají dobrou estetickou úroveň, na úpravě a výzdobě interiéru se podílejí i děti ve spolupráci s vychovateli. Jednotlivé skupiny mají dobré vybavení pro sport, zájmovou a rekreační činnost. Činnost školy probíhá převážně v hlavní budově, kde má k dispozici čtyři kmenové učebny, odbornou učebnu výpočetní techniky a cvičnou kuchyňku. Materiální podmínky pro vzdělávání jsou dobré a umožňují realizaci ŠVP. Pro výzdobu školy jsou částečně použity práce žákyň, což má pozitivní motivační účinek. Odborný výcvik ve SŠ probíhá na pracovištích smluvních partnerů a ve školní kuchyni.

Školní jídelna poskytuje dětem v rámci plného přímého zaopatření celodenní stravování ve stanoveném rozsahu. Důraz je kladen na zdravé stravování, používání především

čerstvých surovin a vyváženost nutričních hodnot. VÚ, ale i DDS málo využívá možnost zajišťovat stravování za pomoci dětí obdobně jako v rodině, včetně nákupu potravin.

Školské zařízení vytváří předpoklady pro zdravý psychický i fyzický vývoj dětí a pro vstřícné a bezpečné prostředí. Pravidla zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví jsou specifikována ve vnitřních řádech Proškolování zaměstnanců v oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví a požární ochrany je pravidelné. Školské zařízení eviduje úrazy účastníků v knize úrazů se všemi požadovanými údaji.

Činnost školského zařízení je zajištěna zejména finančními prostředky ze státního rozpočtu na přímé náklady na vzdělávání a na provoz. Poskytnuté finanční prostředky ze státního rozpočtu použilo školské zařízení v souladu s účelem, na který byly přiděleny. Finanční zdroje doplňovaly příjmy z příspěvků na úhradu péče, přídavků na děti, za stravování zaměstnanců a prostředky finančních fondů organizace. Dětem a nezaopatřeným osobám, kterým se poskytuje plné přímé zaopatření, bylo poskytováno kapesné, osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých ze zařízení nebo jednorázový peněžitý příspěvek.

Hodnocení průběhu vzdělávání

V hospitovaných hodinách teoretického vyučování převládala pracovní atmosféra, důkladnou pozornost věnovali učitelé naplňování klíčových kompetencí žákyň, ne u všech se však setkávali s odpovídající reakcí. Z metod vyučující uplatňovali hlavně výklad a samostatnou práci žákyň. Tempo výuky přizpůsobovali schopnostem a potřebám cílové skupiny. Průběžně se ujišťovali o tom, že žákyně zadaným úkolům rozumí. S pomocí vyučujících je většina z nich úspěšně plnila. Žákyně byly motivovány praktickými příklady ze života. Názornost výuky byla pouze v malé míře podpořena ukázkami a pomůckami. Vzniklé situace, kdy se žákyně odmítaly zapojit do výuky, byly vyučujícími vždy řešeny s přiměřeným pedagogickým taktem. Příležitostí ke zlepšení je využívat ve vyučovacích hodinách střídání různých forem a metod výuky včetně aktivizačních, jež vedou ke zvýšení zájmu o výuku ze strany všech žákyň. Cílem působení pedagogů je, aby pobyt žákyň v zařízení byl přínosem pro jejich současný i budoucí život. V oblasti afektivních kompetencí vedou žákyně cíleně k tomu, aby získaly důvěru ve vlastní schopnosti a vytrvalost. V případě, že se žákyně dlouhodobě neúčastnila výuky (útěk), byla jí poskytována individuální studijní podpora s cílem opětovného zapojení do vzdělávacího procesu a doplnění zameškaného obsahu vzdělávání.

Při odborném výcviku v rámci praktického vyučování byly žákyně instruktorkami na smluvních pracovištích vedeny k využívání získaných teoretických poznatků. Používaly stanovený pracovní oděv, dodržovaly zásady bezpečnosti a ochrany zdraví a udržovaly pořádek. Výsledky jejich produktivní činnosti měly dobrou úroveň a byly hodnoceny partnerskými firmami velmi dobře.

Odpolední aktivity dětí vycházejí z týdenních programů výchovně-vzdělávací činnosti. Obsahují aktivity, z nichž preferované jsou sportovní, kulturní a hudební, a jsou realizovány v areálu školského zařízení, v tělocvičně, nebo na venkovním hřišti. Součástí programu je příprava do školy. Zahrnuty jsou pravidelné samostatné volné vycházky. V rámci inspekční činnosti byly realizovány hospitace napříč rodinnými a výchovnými skupinami, rozhovory s vychovateli, psychologem a náhodně vybranými dívkami. Psycholog pracuje s dívkami většinou individuálně, skupinové terapeutické aktivity probíhají pouze jednou za měsíc či za dva. Jelikož v personálním obsazení chybí etoped, neprobíhá zde žádné další komunitní setkávání, které by vedlo jak k reflexi aktuálních témat, tak k řešení společných či individuálních problémů dívek.

Zařízení aktivně vytváří podmínky pro udržování kontaktu s blízkými osobami ve formě návštěv, telefonické a listinné korespondence. Dívky mají zajištěnu ochranu osobního prostoru a soukromí, mají možnost užívat mobilní telefon, jsou jim podávány doporučené léky a poskytována potřebná zdravotnická péče. V rámci výchovné skupiny mají dívky prostor, kde si mohou uchovávat své osobní věci uzamčené a mají k nim volný přístup. Program zařízení zajišťuje poměr mezi volným a řízeným časem, nejsou jim však aktivně nabízeny činnosti, které posilují jejich sebepojetí a sebevědomí. Děti jsou vedeny k přijímání odpovědnosti za své denní povinnosti, zařízení však dostatečně nezařazuje aktivity vedoucí k osvojování si potřebných životních dovedností, např. zacházení s penězi, pravidelná samostatná příprava stravy, smysluplná organizace volného času, podílení se na běžném chodu zařízení.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Zařízení má zpracované programy rozvoje osobnosti dítěte, cíle a postupy v nich deklarované však nedokáže dostatečně implementovat do činností s dětmi. Hodnocení v jednotlivých skupinách probíhá každodenně, ale nejsou zde v dostatečné míře probírány krátkodobé konkrétní cíle, které by reflektovaly problémy jednotlivých dívek a vedly by k osvojování zdravých návyků a hledání konkrétní motivace. Zařízení zavedlo nový hodnotící systém, který sice respektuje práva dětí, ale málo využívá pozitivní motivace, není zcela transparentní a zúčastněné osoby se v něm těžko orientují. Děti nejsou seznámeny s možností volby klíčového pracovníka, který by byl nápomocen v naplňování jejich potřeb a zároveň poskytoval pracovníkům zpětnou vazbu, která by byla jedním z ukazatelů při hodnocení dosahování zvolených cílů a poslání zařízení. Zařízení uplatňuje funkční postupy spolupráce s orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnickými zařízeními, osobami odpovědnými za výchovu, policií a soudy. Před odchodem z péče do samostatného života jsou dívky provázeny při snaze získat zaměstnání, ubytování a při orientaci v nové síti podpory.

Výsledky vzdělávání škola projednává na pravidelných poradách a na klasifikačních jednáních pedagogické rady. Formativní hodnocení využívané ve výuce mělo většinou povzbuzující a motivační charakter a poskytovalo žákyním dostatečnou zpětnou vazbu. V loňském školním roce neprospěly v ZŠ tři žákyně (27%), ve SŠ devět žákyň (36%). Důvody neprospěchu jsou nízká zodpovědnost žákyň za výsledky vzdělávání a vysoká absence, způsobená nejčastěji útekem ze zařízení, nebo nevrácením se z pobytu mimo zařízení. Mezi přijímaná opatření ke snížení neprospěchu dívek patří hlavně individuální přístup při vzdělávání, aktivní spolupráce všech účastníků výchovně vzdělávacího procesu a dotčených orgánů. Ne vždy jsou však účinná.

Zákonní zástupci jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání svých dětí informováni při návštěvách v zařízení, popř. písemně. Partnerské vztahy se zřizovatelem, místními organizacemi, školami, dalšími školskými zařízeními a školskými poradenskými zařízeními přispívají ke zvyšování kvality vzdělávání.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Byly přepracovány školní vzdělávací programy pro výchovný ústav a dětský domov se školou. Vnitřní řád výchovného ústavu i vnitřní řád dětského domova se školou byly novelizovány.
- Nepodařilo se zajistit etopeda.

- Zlepšilo se vnitřní vybavení zařízení a jeho materiální podmínky.

Silná stránka

- Velmi dobrá spolupráce s externími partnery střední školy při realizaci odborného výcviku praktického vyučování.

Slabé stránky

- Ve střednědobé koncepci nejsou uvedeny srozumitelné cíle, priority a konkrétní kroky vedoucí k dosažení cílů.
- Děti nejsou dostatečně vedeny k osvojování si potřebných dovedností, např. zacházení s penězi, kontakt s institucemi, organizaci svého volného času.
- Metody a formy výchovně vzdělávacího procesu nejsou účelné a nevedou k plnění cílů programů rozvoje osobnosti.
- Dětem nejsou aktivně nabízeny činnosti, které posilují jejich sebepojetí a sebevědomí.
- Zařízení písemně nestanovilo klíčového pracovníka ve vztahu k naplňování potřeb dítěte.
- Vyučující se málo účastní dalšího vzdělávání v rámci svého profesního rozvoje.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy a školského zařízení

- Vypracovat koncepci rozvoje zařízení s jasně určenými prioritami a konkrétními kroky pro jejich realizaci.
- Upravit hodnotící systém směrem k větší pozitivní motivaci a transparentnosti.
- Volit účinné metody a formy výchovně vzdělávacího procesu tak, aby byly plněny cíle programů rozvoje osobnosti, a to s důrazem na osvojování si potřebných životních dovedností a na činnosti, které posilují sebepojetí a sebevědomí dětí.
- Zajistit další vzdělávání učitelů, hlavně v oblasti rozvoje odbornosti a při získávání dovedností pro práci se žáky se specifickými vzdělávacími potřebami.
- Stanovit klíčového pracovníka ve vztahu k naplňování potřeb dítěte.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 15 dnů přijmout opatření ke zjištěným nedostatkům a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Změna zřizovací listiny Výchovného ústavu, dětského domova se školou, střední školy, základní školy a školní jídelny, Počátky, Horní 617 ze dne 8. 6. 2015 vydaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pod čj. 19903/15-1
2. Jmenovací dekret ředitelky Výchovného ústavu, dětského domova se školou, střední školy, základní školy a školní jídelny, Počátky, Horní 617 vydaný dne 10. 7. 2012 pod čj. MSMT 29 558/2012-25
3. Rozhodnutí o zápisu změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení vydané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy dne 5. 6. 2013 pod čj. MSMT - 12296/2013 s účinností od 1. 9. 2013

4. Osobní dokumentace dětí s osobními čísly 1117/15, 1123/16, 1110/16, 1125/16, 1111/16, 1106/16, 1086/15, 1104/16, 1089/15, 1093/15, 1083/15 včetně opatření ve výchově a programů rozvoje osobnosti
5. Vnitřní řád Výchovného ústavu Počátky, Horní 617 s účinností od 1. 6. 2015
6. Vnitřní řád Dětského domova se školou Počátky, Horní 617 s účinností od 1. 6. 2015
7. Výroční zpráva za školní rok 2015/2016
8. Metodická koncepce Výchovného ústavu, dětského domova se školou, střední školy, základní školy a školní jídelny Počátky, Horní 617 ze dne 6. 2. 2014
9. Roční plán výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2016/2017
10. Školní vzdělávací program pro Výchovný ústav ze dne 1. 6. 2015
11. Školní vzdělávací program pro Dětský domov se školou ze dne 1. 6. 2015
12. Metodické pokyny VÚ, DDS, SŠ, ZŠ a ŠJ Počátky – postup při podávání stížnosti platný od 1. 12. 2015, telefonování platný od 1. 5. 2016, hodnocení platný od 1. 7. 2016, postup při útěku platný od 1. 7. 2016
13. Zápisy z pedagogických rad od roku září 2016
14. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti od září 2016
15. Kniha ostatních návštěv vedená od září 2012
16. Kniha úředních návštěv vedená od května 2013
17. Knihy denní evidence výchovných skupin I. – V. vedené od září 2016
18. Kniha denní evidence rodinných skupin vedená od září 2016
19. Plán DVPP školní rok 2016/2017
20. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti od 1. 9. 2016
21. Osobní dokumentace pedagogických pracovníků (doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání, výpisy z Rejstříku trestů, psychologická vyšetření)
22. Osobní dokumentace nepedagogických pracovníků (výpisy z Rejstříku trestů)
23. Dokumentace k bezpečnosti a ochraně zdraví, kniha úrazů
24. Ekonomická dokumentace zařízení
25. Dokumentace ke školnímu stravování

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jiří Holomek, školní inspektor	Jiří Holomek v. r.
PhDr. Mgr. Milan Matějů, školní inspektor	Milan Matějů v. r.
Mgr. Renáta Tvrdíková školní inspektorka	Renáta Tvrdíková v. r.
Bc. Bohuslava Dvořáková, kontrolní pracovnice	Bohuslava Dvořáková v. r.
Ing. Hana Vejvodová, kontrolní pracovnice	Hana Vejvodová v. r.
Mgr. Viktor Vanžura, přizvaná osoba – etoped	Viktor Vanžura v. r.
Mgr. Helena Štěrbová, přizvaná osoba – odborník na institucionální vzdělávání	Helena Štěrbová v. r.

V Českých Budějovicích 16. 1. 2017

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jiřina Nesládková, ředitelka školského zařízení	Jiřina Nesládková v. r.
--	-------------------------

V Počátkách 16. 1. 2017